

Грушевський Михайло Сергійович

(29 вересня 1866, Холм, Російська імперія — 24 листопада 1934, Кисловодськ, СРСР) — видатний український історик, соціолог, літературознавець, письменник, організатор національної освіти й науки.

Життєпис. 1869 року, через стан здоров'я батька, сім'я переїжджає на Кавказ: спочатку до Ставрополя (1870–1878), згодом — до Владикавказа (1878–1880). Навчався у Тифліській гімназії, потім Київському університеті (історико-філологічний факультет). Працював в університеті під керівництвом Володимира Антоновича. У 1894 році, за рекомендацією В.Антоновича, Грушевського призначено на посаду ординарного професора кафедри «всесвітньої історії з окремим узагальненням історії Східної Європи» Львівського університету, де пропрацював до 1914 року. Для розвитку української літератури Грушевський разом з І.Франком заснував і видавав «Літературно-науковий вістник», був одним з організаторів Української видавничої спілки (1899). У 1904 році власним коштом відкрив приватну вчительську семінарію в м. Коломия. Після революції 1905–1907 рр. М. Грушевський переніс свою діяльність до Києва. Створив Українське наукове товариство (УНТ), увійшов до складу Товариства українських поступовців (1907), яке стало єдиною до 1917 р. українською організацією ліберального спрямування. З березня 1917 по квітень 1918 року — голова Української Центральної Ради. Під керівництвом М. Грушевського урядом УНР приймалися важливі рішення про державні атрибути, він особисто брав участь в розробці Конституції УНР, яка була прийнята 29 квітня 1918 року. У лютому 1919 р. М. Грушевський переїхав до м. Кам'янець-Подільського, а потім до м. Станіслава (нині м. Івано-Франківськ). У березні того ж року емігрував до Праги, потім до Відня, де продовжував наукову діяльність. У березні 1924 року із сім'єю приїхав до Києва. Працював професором історії в Київському державному університеті. Був обраний академіком Всеукраїнської академії наук, керівником історико-філологічного відділу. 12 січня 1929 загальні збори АН СРСР обрали Грушевського дійсним членом. З осені 1929 почався погром історичних установ, створених Грушевським. У листопаді-грудні 1929 сесія Ради ВУАН почала ліквідувати комісії, якими керував Грушевський (остаточно ліквідувала 1933).

Праці. У 1990 році видано збірку творів з художньої спадщини Михайла Грушевського — «Предок». З 2002 року виходить найповніше 50-томне видання творчої спадщини письменника. Працею життя Грушевського є 10-томна монографія «Історія України-Руси», яку він писав з перервами протягом 1895–1933 років.